

FUNDUSZ SOŁECKI – w skrócie

Podstawa prawna: Ustawa o funduszu sołeckim z dnia 21 lutego 2014 roku.

W budżecie gminy można wydzielić pieniądze, o których przeznaczeniu zdecydują mieszkańcy wsi, a ich decyzja będzie ostateczna. Te środki tworzą fundusz sołecki. Procedura jego ustalania i wydatkowania została opisana w *Ustawa o funduszu sołeckim* z dnia 21 lutego 2014 roku.

Fundusz sołecki realizowany według Ustawy wymaga przestrzegania procedur oraz trzymania się terminów.

1) Przyjęcie przez radę gminy uchwały o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego

Rada gminy powinna do **31 marca** przyjąć uchwałę o wyodrębnieniu lub niewyodrębnieniu funduszu sołeckiego na kolejny rok budżetowy. Uchwała o wyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego ma zastosowanie do kolejnych lat budżetowych następujących po roku, w którym została podjęta.

2) Wyliczenie przez wójta/burmistrza środków jakie będą przysługiwały sołectwom

Jeżeli w gminie został wyodrębniony fundusz sołecki kolejną ważną datą jest 31 lipca. To do tego dnia wójt/burmistrz gminy musi przekazać sołtysom informację na temat wysokości środków na każde sołectwo. Informacja o dokładnej kwocie powinna dotrzeć do sołtysów najpóźniej właśnie do **31 lipca** każdego roku.

3) Przygotowanie zebrania wiejskiego i poinformowanie o nim mieszkańców

Sołtys wiedząc jaką kwotę sołectwo ma do dyspozycji powinien najpóźniej do **30 września** zwołać zebranie wiejskie, podczas którego mieszkańcy zdecydują na co wydać pieniądze z funduszu sołeckiego. Już wcześniej, przed zebraniem, można myśleć i dyskutować na temat tego jaki można włożyć wniosek i co sfinansować.

Pamiętaj – żeby fundusz sołecki okazał się sukcesem, ważne jest aby jak najwięcej mieszkańców sołectwa brało udział w decydowaniu o projekcie, a później w jego wykonaniu. Jednym z głównych celów funduszu sołeckiego jest angażowanie mieszkańców w sprawy wsi. Rola mieszkańców nie kończy się na uchwaleniu wniosku!

4) Zebranie wiejskie

Jak zostało powiedziane, o przeznaczeniu pieniędzy decyduje zebranie wiejskie. O tym kto może wziąć w nim udział i jakie inne warunki muszą być zapewnione, aby decyzje były ważne mówi statut sołectwa. A zatem to zebranie wiejskie podejmuje decyzję, a sołtys jest organem wykonawczym. Ustawa mówi, że propozycję wniosku do dyskusji mogą złożyć:

- 1) sołtys
- 2) rada sołecka
- 3) 15 dorosłych mieszkańców sołectwa

Zwołując zebranie należy przestrzegać tego, co zapisano w statucie (na ile dni przed zebraniem poinformować mieszkańców, w jaki sposób itp.), w jaki sposób zebranie powinno przebiegać (porządek obrad), w jaki sposób powinno być udokumentowane (protokół z zebrania, lista obecności) oraz jakie czynności sołtys podejmuje po zebraniu (np. terminowe przekazanie uchwał oraz protokołu z zebrania wójtowi/burmistrzowi).

Nieprzestęganie tych warunków może spowodować unieważnienie podjętych uchwał zebrania wiejskiego. W konsekwencji przepadnie możliwość sfinansowania działań, które mieszkańcy wybrali.

Aby wniosek do funduszu sołeckiego mógł być zrealizowany, musi spełniać trzy warunki, które trzeba wziąć pod uwagę podczas dyskusji i planowania wniosku:

1. przedsięwzięcia mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy:
 - 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
 - 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
 - 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
 - 4) lokalnego transportu zbiorowego,
 - 5) ochrony zdrowia,
 - 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
 - 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
 - 8) edukacji publicznej,
 - 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
 - 11) targowisk i hal targowych,
 - 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
 - 13) cmentarzy gminnych,
 - 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,

- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

2. są zgodne ze strategią rozwoju:

- 1) prowadzenie aktywnych działań związanych z wykorzystaniem walorów gospodarczych Gminy do przyciągnięcia nowych inwestycji
- 2) tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- 3) rozwój sektora turystyki poprzez efektywne wykorzystanie potencjału środowiskowego i kulturowego Gminy
- 4) rozwój infrastruktury technicznej i drogowej
- 5) poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza
- 6) poprawa atrakcyjności przestrzeni Gminy
- 7) rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej
- 8) wspieranie aktywności mieszkańców oraz tworzenie warunków dla rozwoju trzeciego sektora
- 9) aktywizacja zawodowa mieszkańców
- 10) poprawa efektywności systemu edukacji
- 11) poprawa dostępu do usług medycznych oraz promocja profilaktyki i zdrowego trybu życia.

3. służą poprawie warunków życia mieszkańców

4. na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej.

5) Przedłożenie wniosku sołectwa do wójta

Aby wniosek o dofinansowanie z funduszu sołeckiego był poprawny, musi zawierać:

- 1. **wskazanie przedsięwzięć** do realizacji na terenie danego sołectwa
- 2. **oszacowanie kosztów** realizacji danych przedsięwzięć – koszty przedsięwzięć muszą mieścić się w limicie przeznaczonym dla danego sołectwa,

3. **uzasadnienie.** Jest to bardzo ważny element wniosku. W uzasadnieniu powinniśmy przede wszystkim wskazać w jaki sposób realizacja danego przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców danego sołectwa.

4. wniosek musi być złożony we właściwym terminie (do **30 września** każdego roku, na rok następny).

Jeśli wójt uzna, że wniosek nie spełnia powyższych wymogów, w ciągu 7 dni od dnia jego otrzymania informuje o tym sołtysa.

Sołtys za pośrednictwem wójta/burmistrza może w ciągu 7 dni podtrzymać odrzucony wniosek, bądź też (o ile jest jeszcze przed 30 września) zorganizować ponownie zebranie wiejskie i uchwalić raz jeszcze wniosek – poprawiony pod względem formalnym. W razie wątpliwości warto jeszcze przed uchwaleniem wniosku skonsultować się z kimś z urzędu gminy jeśli chodzi o formalne przygotowanie wniosku, jak również jeśli chodzi o oszacowanie kosztów przedsięwzięcia – pozwoli to obu stronom uniknąć nieścisłości i późniejszych problemów.

Zalecane jest, aby oprócz wniosku na ręce wójta złożyć: protokół z zebrania podczas którego uchwalono wniosek o sfinansowanie przedsięwzięć z funduszu sołectkiego oraz listę obecności z zebrania wiejskiego.

Należy pamiętać aby po zebraniu wiejskim podczas którego uchwalono wniosek, poinformować o treści wniosku mieszkańców, którzy byli nieobecni na zebraniu. Jest to dobry sposób na pokazanie wszystkim mieszkańcom, że zależy nam na tym, aby wiedzieli co się dzieje we wsi. Pozwoli to również osobom nieobecnym podczas zebrania na włączenie się w działania związane z realizacją wniosku.

6) Uchwalony wniosek, które spełnił wymagania, musi zostać wprowadzony do budżetu. Budżet uchwała rada w kolejnych miesiącach.

Rada gminy podejmuje uchwałę o włączeniu przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszu sołectkiego do budżetu gminy w oparciu o wymienione już wcześniej kryteria:

- * wnioskowane przedsięwzięcia mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy,
- * są zgodne ze strategią rozwoju,
- * służą poprawie warunków życia mieszkańców.

7) Realizacja zadań z funduszu sołectkiego przyjętych w budżecie gminy

Zadania ze środków funduszu sołectkiego realizowane są zgodnie z opisem we wniosku. Fundusz sołectki jest częścią budżetu gminy, za którego wykonanie odpowiedzialny jest wójt.

Sołectwa mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

Rolą sołtysa i mieszkańców nie ogranicza się tylko do uchwalenia i złożenia wniosku.

Polega ona, między innymi, na:

- kontroli terminów realizacji i jakości wykonania przedsięwzięcia,
- udziale w realizacji przedsięwzięcia, jeżeli tak zdecydowali podczas zebrania. Może to być ich praca lub wkład rzeczowy.

W trakcie roku budżetowego, jednakże nie wcześniej niż po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok i nie później niż do dnia 31 października danego roku budżetowego, sołectwo może złożyć do wójta wniosek o zmianę przedsięwzięć lub ich zakres przewidzianych do realizacji w ramach funduszu. Wniosek ten nie może prowadzić do przekroczenia środków przyznanych w uchwale budżetowej.

8) Dotacja celowa z budżetu państwa (zwrot poniesionych wydatków)

Gmina Smętowo Graniczne mogłaby otrzymać zwrot poniesionych w ramach funduszu sołectkiego wydatków w wysokości od 20% do 40% wykonanych wydatków, zgodnie z art. 3 ust. 8 pkt 2 ustawy o funduszu sołectkim. Zależy to od wysokości wskaźnika Kb gminy i Kbk w kraju

Wyliczenia na bazie ostatnio opublikowanych danych:

Dochody bieżące gminy za 2025 rok – 37.413.084,35 / liczba mieszkańców – 4.801 = 7 792,70 (Kb)

Średnia Kbk w kraju – 5.588,69 (dane na 2025 rok)

czyli Kb gminy wynosi od 120% do 200% średniego Kbk w skali kraju i przysługiwał by jej zwrot poniesionych wydatków w wysokości 20%.

Wysokość środków przysługujących na konkretne sołectwo w ramach Funduszu Sołectkiego, biorąc pod uwagę powyższy wskaźnik, wyniosła by:

Sołectwo Bobrowiec (liczba mieszkańców 172): F = **28.988,84**

Sołectwo Luchowo (liczba mieszkańców 281): F= **37.482,89**

Sołectwo Frąca (liczba mieszkańców 267): F=**36.391,91**

Sołectwo Kamionka (liczba mieszkańców 328): F= **41.145,46**

Sołectwo Kopytkowo (liczba mieszkańców 689): F= **69.277,10**

Sołectwo Kościelna Jania (liczba mieszkańców 148): F= **27.118,60**

Sołectwo Lalkowy (liczba mieszkańców 201): F= **31.248,73**

Sołectwo Leśna Jania (liczba mieszkańców 303): F= **39.197,28**

Sołectwo Rynkówka (liczba mieszkańców 250): F= **35.067,15**

Sołectwo Smętówko (liczba mieszkańców 258): F=**35.690,57**

Sołectwo Smętowo Graniczne (liczba mieszkańców 1568): $F = 17,68 \times 7.792,70 = 137.774,94$ - przekracza dziesięciokrotność K_b , więc wysokość środków dla sołectwa Smętowo wynosi **77.927,00 zł**

Sołectwo Stara Jania (liczba mieszkańców 336): $F = 41.768,87$

Łączna kwota środków przeznaczonych na sołectwa wyniosła by: 501.304,40 zł
(dodatkowo w budżecie na 2026 rok wysokość środków na sołectwa wynosi:
48.270,00 zł)

Wyliczenie przy uwzględnieniu dotacji z budżetu państwa:

501.304,40 – plan środków do wydatkowania w ramach funduszu sołeckiego

Dotacja celowa z budżetu państwa – **501.304,40** x 20% = 100.260,88

Środki własne – 401.043,52 zł

Uwaga: Wyliczeń dokonano na podstawie danych za rok 2025

Sporządziła: Małgorzata Czarnecka